

SERIA DE AUTOR
MILAN KUNDERA

MILAN KUNDERA s-a născut în 1929,
în Cehoslovacia.
În 1975 s-a stabilit în Franța.

OPERE ALE LUI MILAN KUNDERA

Scrise în cehă:

Gluma, roman
Iubiri caraghioase, nuvele
Viața e în altă parte, roman
Valsul de adio, roman
Cartea râsului și a uitării, roman
Insuportabila ușurătate a ființei, roman
Nemurirea, roman

Scrise în franceză:

Jacques și stăpânul său. Omagiu lui Denis Diderot, teatru
Arta romanului, eseu
Testamente trădate, eseu
Lentoarea, roman
Identitatea, roman
Ignoranța, roman
Cortina, eseu în șapte părți
O întâlnire, eseu
Sărbătoarea neînsemnătății, roman

DESPRE OPERA LUI MILAN KUNDERA:

Kvetoslav Chvatik, *Lumea romanescă a lui Milan Kundera*
Éva Le Grand, *Kundera sau memoria dorinței*
Jocelyn Maixent, *Secolul XVIII al lui Milan Kundera*
Maria Nemcova Banerjee, *Paradoxuri terminale*
François Ricard, *Ultima după-amiază a lui Agnes*,
eseu despre opera lui Milan Kundera
Guy Scarpetta, *Vârsta de aur a romanului*
Guy Scarpetta, *Variațiuni asupra erotismului*

MILAN
KUNDERA
SĂRBĂTOAREA
NEÎNSEMNĂTAȚII

Traducere din franceză de
IOANA PÂRVULESCU

HUMANITAS
fiction

CUPRINS

PARTEA ÎNTÂI

Eroii se prezintă / 7

PARTEA A DOUA

Teatrul de păpuși / 25

PARTEA A TREIA

*Alain și Charles se gândesc
adesea la mamele lor / 41*

PARTEA A PATRA

*Toți sunt în căutarea
bunei dispoziții / 57*

PARTEA A CINCEA

*O pană micuță
plutește pe sub tavan / 79*

PARTEA A ȘASEA

Căderea îngerilor / 93

PARTEA A ȘAPTEA

Sărbătoarea neînsemnătății / 109

PARTEA ÎNTÂI

Eroii se prezintă

Alain meditează la buric

Era iunie, soarele dimineții se iveaua din nori, iar Alain umbla agale pe o stradă pariziană. Se uita la tinerele care, toate, își arătau buricul gol, între pantalonii cu talia foarte joasă și tricoul croit foarte scurt. Era captivat; captivat și chiar tulburat: ca și cum puterea lor de seducție nu s-ar mai fi concentrat în coapse, nici în fese, nici în sâni, ci în această micuță gaură rotundă situată la mijlocul trupului.

Asta l-a stârnit să se gândească: dacă un bărbat (sau o epocă) vede miezul seducției feminine în coapse, cum să descrii și să definești specificul acestei orientări erotice? Improviză un răspuns: lungimea coapselor este imaginea metaforică a drumului, lung și fascinant (tocmai de-asta coapsele trebuie să fie lungi), care conduce către împlinirea erotică; într-adevăr, își spuse Alain, chiar

în plin coit, lungimea coapselor îi conferă femeii vraja romantică a inaccesibilității.

Dacă un bărbat (sau o epocă) vede miezul seducției feminine în fese, cum să descrii și să definești specificul acestei orientări erotice? Improviză un răspuns: brutalitate; veselie; drumul cel mai scurt către țintă. Țintă cu atât mai excitantă cu cât e dublă.

Dacă un bărbat (sau o epocă) vede miezul seducției feminine în sâni, cum să descrii și să definești specificul acestei orientări erotice? Improviză un răspuns: sacralizarea femeii; Fecioara Maria alăptându-l pe Isus; sexul masculin îngenucheat înaintea nobilei îndatoriri a sexului feminin.

Dar cum să definești erotismul unui bărbat (sau al unei epoci) care vede seducția feminină concentrată la mijlocul trupului, în buric?

*Ramon se plimbă
prin Grădina Luxembourg*

Aproape în aceeași clipă în care Alain se cufunda în meditația despre diversele izvoare ale seducției feminine, Ramon se afla în fața muzeului situat chiar lângă Grădina Luxembourg, unde,

deja de-o lună, erau expuse tablouri de Chagall. Voia să le vadă, dar știa dinainte că nu va găsi puterea să se lase transformat de bunăvoie într-o părticică din această nesfârșită coadă, care se târa greoi către casa de bilete. Îi scrută pe oameni, cu fețele lor paralizate de plictiseală, își imaginează atât de bine sălile în care trupurile și pălăvrăgeala lor aveau să acopere tablourile, încât după un minut se întoarse și o apucă pe-o alee, de-a curmezișul parcului.

Aici atmosfera era mai plăcută; specia umană părea mai puțin numeroasă și mai liberă: erau unii care alergau, nu pentru că ar fi fost grăbiți, ci pentru că le plăcea lor să alerge; erau unii care se plimbau și mâncau înghețată; pe gazon erau niște discipoli ai unei școli asiatice, care făceau mișcări stranii și încetinite; ceva mai încolo, într-un cerc imens, erau marile statui albe ale unor regine și ale altor nobile doamne ale Franței, iar și mai încolo, pe iarba dintre copaci, pe toate direcțiile parcului, sculpturi ale unor poeți, pictori, savanți; se opri în fața unui adolescent bronzuliu, care, seducător, cu goliciunea vădită pe sub chilotul scurt, îi oferi măști reprezentând chipurile lui Balzac, Berlioz, Hugo, Dumas. Ramon nu-și putu stăpâni un zâmbet, apoi își continuă hoinăreala prin parcul acesta de genii care,

modeste, înconjurate de blânda nepăsare a trecătorilor, trebuie că se simțeau încântător de libere; nimeni nu se oprea ca să le privească mai atent fețele sau să citească inscripțiile de pe socluri. Ramon inspira nepăsarea asta ca pe o liniște care face bine. Încetul cu-ncetul, pe chipul său se ivi un zâmbet larg, aproape fericit.

Cancerul nu se mai face

Aproape în aceeași clipă în care Ramon renunța la expoziția Chagall și se hotăra să hoinărească prin parc, D'Ardelo urca scara care ducea la cabinetul medicului său. Ne aflam, în ziua aceea, cu exact trei săptămâni înaintea aniversării lui. Începuse, de mulți ani deja, să urască aniversările. Din cauza cifrelor care erau agățate de ele. Totuși, nu reușea să le disprețuiască, pentru că bucuria de a fi sărbătorit învingea, la el, rușinea de-a îmbătrâni. Cu atât mai mult cu cât, de data asta, vizita la medic dădea sărbătorii o nuanță în plus. Pentru că astăzi urma să afle rezultatul tuturor analizelor făcute, care îi va spune dacă simptomele suspecte descoperite în corpul lui sunt sau nu din cauza cancerului. Intră în sala de așteptare și își repetă în sine, cu voce

tremurătoare, că peste trei săptămâni va sărbători în același timp și nașterea lui atât de îndepărtată, și moartea lui atât de apropiată; că va celebra o sărbătoare dublă.

Dar, de îndată ce văzu chipul zâmbitor al medicului, înțelese că moartea refuzase invitația. Medicul îi strânse mâna frățeste. Cu ochii-n lacrimi, D'Ardelo n-a fost în stare să scoată nici măcar o vorbă.

Cabinetul medicului se afla pe avenue de l'Observatoire, la vreo două sute de metri depărtare de Grădina Luxembourg. Cum d'Ardelo locuia pe o străduță de partea cealaltă a parcului, îl traversă înapoi. Plimbarea prin mijlocul verdeții îi dădu o bună dispoziție aproape smintită, mai ales când dădu ocol marelui cerc format de statuile fostelor regine ale Franței, sculptate, toate, în marmură albă, în picioare, în posturi solemne, care i se părură caraghioase, dacă nu cumva doar vesele, ca și cum aceste doamne ar fi vrut să aclame în felul acesta vestea cea bună pe care abia o primise. Neputând să se stăpânească, le salută de două-trei ori cu mâna ridicată și izbucni în râs.

Farmecul secret al unei boli grave

Pe-acolo pe undeva, în vecinătatea marilor doamne din marmură, îl întâlni Ramon pe D'Ardelo. Cu un an înainte mai era coleg cu el într-o instituție al cărei nume nu ne interesează. Se opriră unul în fața celuilalt și, după obișnuitele saluturi, D'Ardelo, cu o voce nefiresc de excitată, se apucă să povestească:

— O știi, dragul meu, pe La Franck? Acum două zile i-a murit iubitul.

Făcu o pauză și-n amintirea lui Ramon se ivi figura unei frumoase femei celebre, pe care n-o cunoștea decât din fotografii.

— O agonie foarte dureroasă, continuă D'Ardelo. A trăit-o alături de el. O, da, a suferit crâncen!

Captivat, Ramon privea chipul vesel care-i spunea o poveste funebră.

— Închipuie-ți că, în seara zilei în care, în zori, îl ținuse în brațe pe muribund, a luat cina cu câțiva prieteni, între care și eu, și, n-o să mă crezi, era aproape veselă! Cât am admirat-o! Puterea asta a ei! Dragostea asta de viață! Cu ochii încă înroșiți de lacrimi, râdea! Și totuși știam cu toții ce mult îl iubise! Ce mult trebuie să fi suferit! Femeia asta are o forță...

Exact ca înainte cu un sfert de oră, la medic, lacrimile luciră în ochii lui D'Ardelo. Pentru că, vorbind de forța morală a acestei La Franck, se gândea la sine însuși. Nu trăise și el, tot așa, o lună întreagă în prezența morții? Tăria lui de caracter nu fusese și ea pusă la grea încercare? Chiar devenit doar o amintire, cancerul rămânea cu el, asemenea luminii unui becuț care, în mod misterios, îl încânta. Dar reuși să-și stăpânească sentimentele și trecu la un ton ceva mai prozaic:

— Apropo, dacă nu mă-nșel, cunoșteai pe cineva care se pricepe să organizeze cocktailuri, să se-ocupe de mâncare și de toate astea.

— Așa e, spuse Ramon.

Și D'Ardelo:

— O să dau o mică petrecere de ziua mea.

După cuvintele excitate despre celebra La Franck, tonul lejer al ultimei afirmații îi permise lui Ramon să zâmbească:

— Văd că duci o viață veselă.

Curios; fraza asta nu-i căzu bine lui D'Ardelo. Ca și cum tonul lui prea lejer ar fi nimicit strania frumusețe a bunei sale dispoziții, marcată în mod magic de patosul morții, a cărei amintire nu înceta să-l locuiască:

— Da, spuse, să zicem...